

Topoğrafya ve Fotoğrafmetri :

Fotoğrafya ve menazır

Yazan : Yd. Sb. Ok. Harta Öğretmeni

S. Z. Hartacı

Rıza Bayezit

Fotoğrafya icat ve mevkii faaliyete geçmezden evvel usul menazır mevzuu bahis değildi.

Fotoğraf faaliyete başladıktan sonra o devrin ressamaları tabii eşkâl ve eşya üzerindeki kavaidi menaziriyi görmeyi ve bu görünüşlere görede hendesi kavaide temas eyleyen usul menazır kanununu tesbit ve tanzim eylediler.

Cemiyeti beşeriyenin terekkiyatı fikriyesine yegâne hâdim olan resim yalnız nefis sanatlar noktai nazarından değil, asâri tarihiyenin en eski zamanlarına doğru atfinazar eylessek insanların resim yardımı ile birçok işler vücade getirdiklerini görebiliriz. Aynı zamanda sanayii nefise hissinin tarihten daha eski olduğunu o zamanın insanların bıraktıkları asar üzerinde bu gün okumaktayız. Gün geçtikçe insanlar cemiyet halinde faaliyet göstermeye başladılar. Resmi ilim ve fen şubelerine yardımcı olarak kabul ettiler. Mekteplerde gerek iptidaî, gerekse ilim ve fen talimi hususlarında resim tatbik edildiği gündenberi hemen inanılmıyacak derecede bir suhuleti tahsil ve terakki yüz göstermiştir. Resmin senayi ve ticaretin ilâ ve inkişafında büyük hizmetleri görülmekte olduğu gibi fotoğrafın icad ve terakkisi bütün bütün bu işin şüratine sebep olarak lanternmajik denilen aleti irtisam vebunu müteakip sinamaların

sahâ faaliyetine geçmesi ile resim beynelmilel bir lisan halini almış, hududsuz faaliyetile bu günkü mertebeye vâsıl olmuştur.

İnsanlar yazıyı resim sayesinde elde ettikleri tarihte sabittir.

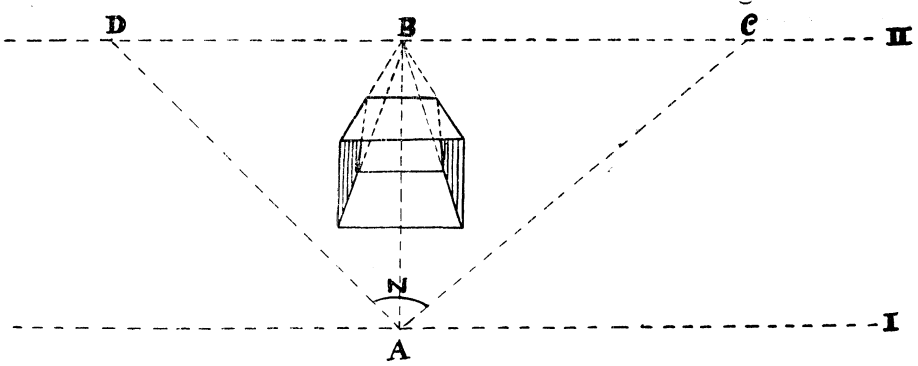
İbtidâî zamanlarda vesaitin nedreti, sanatkârların azlığını mucib olduğundan tetkikat yolunda fazla mesai gösterilemeyip fotoğrafın inkişafı ressamı ikaz eyledi. Hendeseiresmiye esaslarına temas eyleyen usulü menazır ortaya çıktı.

Fenni menazır mevzuubahis olmadığı zaman el ile yapılan ve çok yüksek fiatlarla satılan tablolar eşya ve eşkâlleri yekdiğerine olan nisbeti üzerinden yapılmakta iken usulmenazır dolayısıyla fotoğrafya ressamı büyük sühuletler göstermiştir.

Eşkâl ve eraziye düz bir ovaya hakim bir tepeden mütalââ ebersek her birimiz bulduğumuz noktaya nazaran uzakları ve yakınları başka başka görmeğe ve bazen bu görüşlere karşıda aldanmağa maruz kalırız. İşte bizi aldatan ve başka başka görüşler vücade getiren hadise menazır rüyetdir. Böyle bir halin 1936 senesi erazi üzerinde bir paftanın teftişi anında vuku bulduğunu yazacağım. Biz paftanın hemen ortasında idik; durduğumuz noktanın şarkına düşen ve beş kilometre imtidadında bir ovanın ortasından geçen bir şosa hiç inhina peyda etmeden bizim sathı menazırımıza cüzi mail olarak arazide görünüyor. Bu şosanın pafta üzerindeki mürteseminin hava fotoğrafmetrisi usulile kıymetlendirilmiş ve çok sahih olarak paftanın şark kitabesine amud olarak resim edilmiş olması dolayısıyla

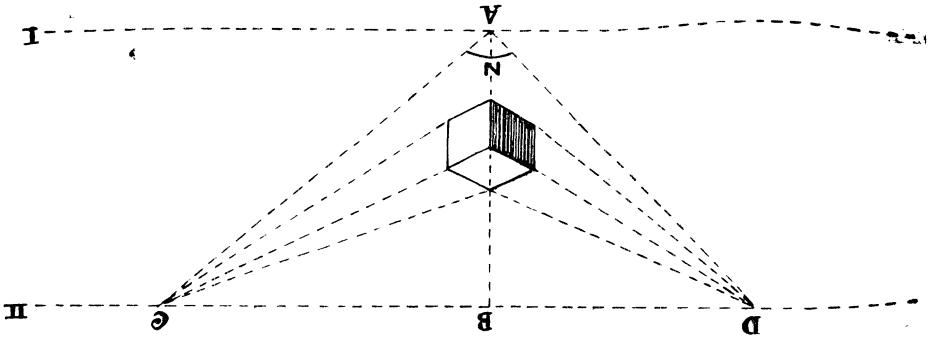
(3) vaziyeti vardır. Eğer şosa sathı menazırıye muvazi olsa idi durduğumuz mevkifden hata dahi olsa göremezdik.

Sathı menazırıye amud hatlara misal

(Şekil - 1)

Sathı menazırıye mail hatlara misal

(Şekil - 2)

Aynı mikâbın hatları sathı menazırıye mail olarak duruş vaziyetinde görülyorki, bu seferde hatlar budu basar noktalarına doğru kaçarak orada toplanıyorlar. İşte şu rüyeti menaziriden kendimizi kurtarmanın imkânı olmamıyacağından mevzuubahs paftada hiç bir inhinası olmayan şosanın tam cephemizde ve levhâi menazirimize cüzi mail olması, kavaidi menazırı noktayı nazariyesine göre budu basar istikametine fazla kaçtığını gösterdiğinden tabii durumuna göre alınan haritasına uygun olmadığı hissini vermişti.

İşte fotoğrafiya fenni sanayii nefiseye usul menazırı kanununu ilâve etmeğe ve bundan başka daha bir çok terekiyat ve inkişafa sebep olduğu gibi bu günde hartacılık ilim ve sanatı arasına girerek fotoğrametri şubesini kazandırmış ve istikbal hartacılığının tamamile fotoğraf kıymetlendirme suretile surat ve selamet kesbeyleyeceğini bu gün filen isbat eylemiştir.
